

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ בראשית, מבה"ח וער"ח מרחשון, ה'תש"ל

חלק א – יוצא לאור לש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

שנת הקהל (ופרצת)

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה„צמח צדק“

לזכות

התמים אברהם יצחק שיחי

לרגל הכנסו לעול המצוות

כ"ה תשרי, ה'תשע"ו

ולזכות אָחיו ואחיותיו שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' מרדכי וזוגתו מרת רבקה שיחיו גלזמן

ריגא, לטביי

ולזכות זקנתו

מרת לאה שתחי' מרמלשטיין

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו הגיע מבית הכורך תורת מנחם התוועדויות כרך נו

הכולל את כל המאמרים והשיחות

מש"פ ויק"פ, פה"ח עד ש"פ שלח, כ"ח סיון ה'תשכ"ט

בספר זה שיחות, מאמרים ומענות חדשים שלא ראו את אור הדפוס

שיחות ומאמרים אלו נלקמו אחד אחד מסלילי הקלטה ורשימות

שנרשמו בשעתם ע"י החוזרים שיהיו, ונשארו בכתובים עד לאחרונה

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות
ובחנוות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

©

Published and Copyright 2015 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

לשלום למקומם עתה, הנה לא עביד רחמנא נסים למגנא, ובל"ס, אשר סו"ס יסתדרו בכלל והוא בפרט בפרנסה המתאמת לפניו בגשמיות וברוחניות גם יחד, וחבל על היסורים שמתעכב הדבר עד עתה, ואין אתנו יודע עד מה כוונה העליונה שבזה, אבל בבטחון החזק אשר כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד הנה סו"ס יצליח ויראה גם בעיני בשר איך שהטוב המכוסה נעשה טוב נראה ונגלה. ואקוה לבשו"ט ממנו בכל הני"ל בהקדם.

בברכה לפרנסה בהרחבה

מ. שניאורסאהן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ בראשית, מבה"ח וער"ח מרחשון ה'תש"ל, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם — התוועדויות כרך נח).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עש"ק בראשית, ה'תשע"ו,

שנת הקהל (ופרצת)

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק" ברוקל'ו, נ"י.

ד

לא עביד רחמנא נסים למגנא: ראה דרשות הר"ן דרוש ח' הקדמה הא'.
ובל"ס: = ובל"ס ספק.

ואין אתנו יודע עד מה: ע"פ תהלים עד, ט.

כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד: ברכות ס, סע"ב.

בס"ד. שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח וער"ח מר"חשון, ה'תש"ל.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. שבת בראשית הוא לעולם גם שבת מברכים חודש מר"חשון, — לפעמים הרי זה גם "מחר חודש", כבקביעות שנה זו, אבל הענין דשבת מברכים החודש הוא בכל שנה — שהרי שבת מברכים חודש מר"חשון הוא לעולם לאחרי שמסיימים את התורה בשמח"ת (לפי ה"מנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת"), אף "שיש מי שמשלים את התורה בשלש שנים" (או שלש וחצי שנים³), כפי שמצינו שבמצרים גופא היו ב' מנהגים אלו⁴), ואז מתחילים לקרוא פרשת בראשית.

וכיון שהם שני ענינים נפרדים,

— שהרי שבת בראשית קשור עם ענין השנה, ואילו שבת מברכים חודש מר"חשון קשור עם ענין החודש. וגם: שבת בראשית שקשור עם ענין השנה שהו"ע הזמן, קשור עם ענין הטבע [ואע"פ שגם ענין הטבע הוא ע"י הקב"ה וע"פ התורה, וכמ"ש: "חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם", הרי זה בכל זאת ענין של טבע], שזוהי הנהגה טבעית, ולא הנהגה נסית שתלוי' במעשה התחתונים בקיום התומ"צ, ואילו ענין החודש קשור עם ענין התומ"צ שלמעלה מהטבע, ופועל שינוי בטבע (כדלקמן) —

מתעוררת השאלה: מי קדם למי?

ובכן: מובן בפשטות שהענין דשבת בראשית בא קודם, להיותו קשור עם הימים שלפני השבת, ועד שגם בפועל התחילו לקרוא פרשת בראשית ביום שמח"ת; ואילו הענין דמברכים החודש שייך רק לימי חודש מר"חשון שלאחרי השבת, שמתברכים מיום השבת, ד"מיני' מתברכין כולהו יומין"⁶.

(ונצי' של"ט) לג, סע"א ואילך. וראה גם

תו"מ חנ"ד ע' 198. וש"נ.

5) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

6) זח"ב סג, ב. פח, א.

1) רמב"ם ה' תפלה רפ"ג.

2) רמב"ם שם — ממגילה כט, ב.

3) חילוף מנהגים בין א"י ובבל אות מח.

4) ראה ס' עיבור שנים — תיקון יששכר

כן נהניתי ממ"ש אשר החגים ב"ה עברו בסדר, אבל כיון אשר אפשר שפירושו ופירושי במלת סדר בלתי מתאימים, בטח יודיע בפרטיות.

בברכה — כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר — צו אָ געזונטען ווינטער.

ג

ב"ה, י"א ניסן ה'תשכ"א.

ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' ... שי

שלום וברכה!

לקראת חג המצות...

בברכת החג

מ. שניאורסאהן

נ.ב. זה זמן רב שלא שמעתי ממנו, ואקוה שזהו סימן שהכל בסדר, שאצל איש הישראלי סדר הוא, שהנהגתו מתאימה להוראות תורתנו תורת חיים ובקיום מצותי עליהן נאמר וחי בהם, ואשבע רצון לשמוע ממנו בשו"ט בהאמור.

ד

ב"ה, כ"ג מ"ח ה'תשי"ב

ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ באמונה

מוהר ... שי

שלום וברכה!

נצטערתי להודע אשר עוד הפעם סובל הוא מרגלו, וגם בריאותו בכללות אינו כדבעי, וגם איננו שבע רצון מפרנסתו.

והנה ברור הדבר, אשר אחר כל אלה שהראה להם השי"ת והצילם מהמדינה והעבירים כמה גבולות וענינים של סכנה ופחד ועגמי"נ כו' והביאם

ה

מצילום האגרת.

לקראת חג המצות: הוא נוסח ברכת החג (שנשלח לכו"כ).

עליהן נאמר וחי בהם: אחרי יח, ה.

הוספה

א

ולהעיר מפרשיי עה"פ פתח דברין יאיר .. לב ישראל [ובפרט המדרש (פליאה) אשר פתח דברין קאי על פסוק הראשון בתחלת כל ספר של חמשה נחומשי תורה], ויאיר — על המנורה (ופרטי: קניי וכו'), שהיא להודיע שהשכינה שורה בישראל].

ב

ביה. די מ"ח תשטי"ו

ברוקלין

הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר יחיאל מיכל שי

שלום וברכה!

נהניתי לקבלת הפתקא שלו מכ"ט תשרי, אשר הרופא אומר שחזר לאיתנו וגם הוא מרגיש בטוב. ת"ל על העבר. וכפי מרז"ל (בי"ב י"ב ע"ב) שכל המטיבין לו הי"ו לזמן ארוך, הרי יה"ר שילך מטוב לעוד טוב יותר.

א

מהעתקה. מענה לא' שכתב לרבינו — ששמע אשר בתחלת כל ספר של חמשה חומשי תורה כותב רש"י במעלתן של ישראל, וממשיך בפירוט הענין*, ומסיים — שכותב עד"ז לרבינו, כיון שאולי יגרום הדבר נח"ר וכו' וכו'.
מפרשיי עה"פ פתח דברין יאיר: תהלים קיט, קל (ושם בפרשיי: "פתח דברין יאיר. תחילת דברין האירו את לב ישראל כו").

המדרש (פליאה): כנראה הכוונה למדרש פליאה (הובא בסו"ס וויכוח רבה. ובכ"מ): "אל מול פני המנורה (בהעלותך ח, ב) הה"ד פתח דברין יאיר כו"; ופירושו ע"פ המובא בספר ילקוט ראובני (תרומה כה, לא) בשם האריז"ל: "המנורה היתה מכוונת נגד התורה: שבעה קנים נגד ז' תיבות בפסוק בראשית. י"א כפתורים נגד י"א תיבות בפסוק ואלה שמות. ט' פרחים נגד ט' תיבות בפסוק ויקרא. גובה מנורה ח"י טפחים, וטפח י"ח לא ה' שלם, רק י"ז שלמים, נגד י"ז תיבות בפסוק במדבר. כ"ב גביעים נגד כ"ב תיבות בפסוק דברים כו".
המנורה .. להודיע שהשכינה שורה בישראל: ראה שבת כב, ב.

ב

מהעתקה.

מוה"ר יחיאל מיכל: דוברוסקין. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ח אגרת ו'תשפ, ובהנסמן בהערות שם.

(* ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 67.

ואפילו בקביעות שנה זו שר"ח בא מיד לאחרי השבת — הרי זה "מחר חודש", ואילו הענין דבראשית קשור עם הימים שלפנ"ז.

ב. ומזה מובן גם בנוגע לסדר עבודת האדם:

יהודי צריך להתחיל עבודתו מלמטה למעלה, באופן מסודר: לכל לראש צריכה להיות עבודתו בטבע, בעולם, ולאח"ז מתעלה למעלה מהעולם, למעלה מהטבע — שהרי הענין העבודה הוא באופן ד"סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁷. וכמו בעבודה דק"ש, שהתחלה היא "בכל לבבך ובכל נפשך"⁸, ורק לאח"ז באים ל"בכל מאדך"⁸, בלי גבול.

וזהו גם הסדר שתחילה בא שבת בראשית, שבפרשה זו מסופר אודות בריאת העולם ע"פ הטבע, באופן ש"זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו"⁹ — שזוהי התחלת העבודה בעולם ע"פ טבע; ולאח"ז באים לענין דמברכים החודש, שהר"ע שלמעלה מהטבע — שהרי קידוש החודש נעשה ע"י ב"ד, וגם באופן ד"אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין"¹⁰, כיון שלב"ד יש כח לשנות את הטבע¹¹ שיהי' כפי הפס"ד שלהם, להיותם "בעלי בתים" על הטבע, גם טבע דקדושה; ומזה מובן שענין החודש מורה על עבודה שלמעלה מהטבע, שבאה לאחרי העבודה המסודרת דשבת בראשית.

ג. ובפרטיות יותר:

שבת בראשית בא לאחרי חודש תשרי, שבו היו כל הימים טובים דר"ה יוהכ"פ סוכות שמע"צ ושמח"ת, שבהם היתה העבודה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה — מצד פנימיות הנפש ועד לעצם הנפש, וכדברי רבינו הזקן¹² בפירוש מאמר רז"ל¹³ "כאן ביחיד", שאז נעשית עבודתו של יהודי מצד בחי' יחיד שלמעלה מכל עניני מדידות והגבלות. ואילו בשבת בראשית מתחילה העבודה המסודרת של כל השנה באופן ש"יעקב הלך לדרכו"¹⁴ — שהרי שבת בראשית היא התחלת כל השנה, ולא רק התחלה, אלא גם "ראש", כמודגש בשם "בראשית"

(11) ראה ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ.
(12) ראה לקו"ת תבוא מג, סע"ד. ובכ"מ.
(13) ר"ה יח, א. וש"נ.
(14) ויצא לב, ב.

(7) ויצא כח, יב.
(8) ואתחנן ו, ה.
(9) נח ת, כב.
(10) ר"ה כה, א.

(ד"ש מא מילתא היא¹⁵) שיש בו אותיות "ראש", וכשם שה"ראש" כולל את החיות של הגוף וכל אבריו, וגם לאחרי שהאברים נמצאים במקומם נמשך להם חיות מהראש, כמו"כ כולל שבת בראשית וממשיך חיות לכל שבתות השנה, ועל ידם לכל ימי השנה, שהרי מיום השבת "מתברכין כולהו יומין"; וכיון שבמשך כל השנה צריכה להיות העבודה באופן מסודר, צריכה גם העבודה דשבת בראשית להיות באופן כזה.

ובזה מתבטא החילוק בין חודש תשרי לשבת בראשית — שבחודש תשרי כל הענינים הם ענינים כלליים¹⁶ באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, ואילו שבת בראשית הוא גם שבת כללי¹⁷, אבל זהו כלל על העבודה המסודרת של כל השנה.

ד. אבל עפ"י נמצא לכאורה שהעבודה של שבת בראשית אינה שייכת לחודש תשרי, שהרי העבודה של חודש תשרי אינה עבודה מסודרת, וכמרומו בשם החודש: "תשרי", שהוא ע"פ סדר דתשרי, שזהו"ע עבודת התשובה, ולא כמו "חודש האביב", שהוא ע"פ סדר הא"ב¹⁸; ואילו בשבת בראשית צ"ל עבודה מסודרת?

וגם אינו מובן: כיצד תובעים מיהודי, שלאחרי העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה בחודש תשרי, הנה בבוא שבת בראשית, תהי' עבודתו בענין הטבע, ובעבודה מסודרת?!

אך הענין הוא — שענינו של שבת בראשית הוא להמשיך את הענינים שלמעלה ממדידה והגבלה שבחודש תשרי בעבודה המסודרת של כל השנה, כך, שגם העבודה המסודרת של שבת בראשית, להיותה מיד לאחרי חודש תשרי, לאחרי העבודה דר"ה, עשי"ת, יוהכ"פ, ד' ימים שבין יוהכ"פ לסוכות, סוכות, שמע"צ ושמח"ת, עבודה שלמעלה ממדידות והגבלות — הרי היא באופן אחר לגמרי ובאופן נעלה יותר.

ה. ויש להוסיף בזה, שהעילוי של שבת בראשית לאחרי עבודת חודש תשרי, הוא באופן נעלה יותר גם לגבי שבת בראשית שלאחרי חודש תשרי בשנה שעברה.

וע"ד שמצינו בנוגע ליצי"מ, ש"בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב

15) ראה ברכות ז, ב. יומא פג, ב. זהר ח"א ו, סע"א. ח"ב קעט, סע"ב. ועוד. 199). וש"נ.
16) ראה גם תו"מ חנ"א ע' 254. וש"נ.
17) ראה גם שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח חל"ט ע' 226. וש"נ.
18) ראה זח"ב קפו, א. וראה גם תו"מ חל"ט ע' 226. וש"נ.

היא למעלה מהם), ולא כמו בימי המעשה, שבהם מקבלת המלכות מבחי' המדות (ז"א).

אמנם, גם בר"ח שהמלכות מקבלת מבחי' החכמה, הרי זה באמצעות ז"א⁵⁶. אבל כאשר ר"ח בא מיד לאחרי יום הש"ק, שענינו בחי' החכמה (קדש מלה בגרמי⁵⁷) — אזי מקבלת המלכות מבחי' החכמה שלא באמצעות ז"א.

והחילוק באופן קבלת המלכות מבחי' החכמה עצמה או באמצעות ז"א — הוא ע"ד החילוק באדם שמדבר דברי הרגש, אהבה ויראה כו', או שמדבר דברי חכמה.

ומזה מובן גודל העילוי דמחר חודש, שאז מקבלת המלכות מבחי' החכמה עצמה (שלא באמצעות ז"א) — שהרי ידוע שדוקא בכתר (חכמה מאיר אוא"ס בקירוב מקום⁵⁸ (כמשנ"ת במאמרים שלפנ"ז⁵⁹), משא"כ כשהמשכה היא באמצעות ז"א, הרי זה באופן של ריחוק מקום. וענין זה קשור גם עם ר"ה — כי, הקביעות דר"ח מר"חשון ביום ראשון היא כאשר ר"ה חל בשבת.

וזהו המעלה המיוחדת שבקביעות שנה זו — שר"ה, שבו היא ההמשכה הכללית על כל השנה, חל בשבת; וענין זה חוזר ונשנה כשמתחילה העבודה המסודרת דכל השנה, בר"ח מר"חשון, שמקבל מיד מיום השבת, בחי' החכמה, ועי"ז נמשך גם בכל ימי החודש מבחי' החכמה עצמה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א): כן תהי' לנו.

* * *

יא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ויאמר לו יהונתן מחר חודש.

* * *

56) ראה סה"מ תרנ"ב ע' כט, שמ"ש
57) ד"ה ובחמשה עשר יום דיום ב' / שלא ע"י ז"א, י"ל דהיינו שלא ע"י התלבשות ד"ה להבין ענין שמח"ת דיום שמח"ת פ"ה ואילך; ד"ה להבין ענין שמח"ת ע' ... ואילך.
58) כי אם דרך מעבר הז"א.
59) זח"ג צד, ב.
58) ראה ע"ח שמ"ב פי"ד. ד. שמ"ז פ"א.
59) ד"ה ובחמשה עשר יום דיום ב' / דחה"ס פ"ב ואילך; ד"ה להבין ענין שמח"ת דיום שמח"ת פ"ה ואילך (לעיל ע' ... ואילך; ע' ... ואילך).

חודש מרחשון היא מברכתו של חודש תשרי, כמשנת"ל לפני חודש תשרי⁴⁶ אודות תורת הבעש"ט⁴⁷ ש"החודש השביעי .. הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא השבת האחרון דחודש אלול, ובכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה".

ט. וכאן המקום להשלים מה שדובר אז — שהרי יש כאלו שנוסעים מכאן, ובודאי לא כדאי שיסעו עם קושיא! ...

המשך הביאור בענין ברכת החודש, שאף ש"אין⁴⁸ זה קידוש ב"ד, אלא שמודיעים להעולם מתי ר"ח⁴⁹, הרי כיון שנתקנה לאחרי ובשייכות לביטול קידוש החודש, הרי מובן ששייכת גם לקידוש החודש (ולכן לכמה מנהגים⁵⁰ "מבקשים רחמים על החכמים בהכרזת ר"ח .. מפני שהן היו מקדשים החודש"⁵¹), שבו ה' כלול גם ענין הברכה, ולאחר שבטל קידוש החודש, תיקנו שתהי' עכ"פ ברכת החודש⁵² — נכלל בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 187 ואילך.

י. ובזה גופא יש מעלה מיוחדת כאשר ר"ח חל ביום ראשון, וביום הש"ק מפטירין "מחר חודש":

בהטעם שר"ח אינו נקרא "יום המעשה"⁵³, אע"פ שמותר בעשיית מלאכה (ורק הנשים נוהגות שלא לעשות מלאכה, כנ"ל⁵⁴), מבואר באוה"ת בדרושי מחר חודש⁵⁵, שבר"ח מקבלת המלכות מבחי' שלמעלה מענין המעשה — בחי' החכמה (שהיא אמנם שרש כל הנבראים, אבל

(46) שיחת ש"פ נצו"י, כג אלול תשכ"ט בתחלתה (תו"מ חנ"ו ע' 336 ואילך). וש"נ.
 (47) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול).
 (48) מג"א או"ח ר"ס תיז.
 (49) וכיון שצריך לומר "יעלה ויבוא" גם בתפלת מעריב דליל ר"ח, ויש כאלו שאינם באים לבית-הכנסת לתפלת מעריב, אלא רק לתפלת שחרית (שהרי בימיהם ה' קשה לאסוף את הציבור לביכנ"ס שהי' מחוץ לעיר), לכן צריך להכריז זאת ביום השבת שלפנ"ו.
 (50) וגם אלו שאין נוהגים כן — הרי ע"פ הכלל לאפושי מחלוקת לא מפשינן (נסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 168), בודאי אינם חולקים על עצם הענין שברכת החודש שייכת לקידוש החודש.
 (51) אבודרהם ב"סדר ראש חדש" בתחלתו.
 (52) ותיקנו לברך את החודש בשבת ולא בר"ח עצמו (ראה שבלי הלקט סק"ע) — בגלל שבר"ח לא נמצאים בביהכנ"ס ריבוי אנשים כמו בשבת (שהרי ר"ח מותר במלאכה, ורק הנשים נהגו שלא לעשות מלאכה בר"ח (טושו"ע או"ח שם)).
 (53) ראה שמואל"א כ, יט ובמפרשים. יחזקאל מו, א ובמפרשים.
 (54) הערה 52.
 (55) ראה אוה"ת בראשית כב, סע"א ואילך. ברכה ע' איתתך ואילך. ועוד.

אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים" (כמ"ש בתניא¹⁹) — דלכאורה אינו מובן: כיון שאתמול כבר יצא ממצרים, איך יכולה להיות היציאה ממצרים גם היום?! — וידוע הביאור בזה, שכיון שעבודת האדם צריכה להיות באופן ד"ילכו מחיל אל חיל"²⁰, הנה ביום זה צריך להגיע לדרגה נעלית יותר בעבודה, כך, שהמעמד ומצב שהי' נחשב אתמול ליציאה ממצרים, נחשב ל"מצרים" לגבי מדריגתו ביום זה, ולכן צריך לצאת גם מזה²¹.

וכפי שמצינו בענין "בכל מאדך"⁸ (לשון יחיד), מאד שלך²² — שאין זה אצל כולם בשוה, אלא יכול להיות שלגבי הדרגה שלו הרי זה נחשב ליציאה מכל ההגבלות, ונקרא בלי גבול, אבל לגבי מי שלמעלה ממנו הרי זה עדיין מדידה והגבלה. וכן הוא (לא רק לגבי מישוהו אחר, אלא גם) אצלו גופא — שלגבי מצבו הקודם הרי זו יציאה מההגבלות, יציאה ממצרים, ואילו לגבי מדריגתו היום הרי זה עדיין מדידה והגבלה, "מצרים".

וכן הוא גם בנוגע לשבת בראשית, שהחידוש בעבודה המסודרת בעולם לאחרי העבודה שבחודש תשרי בשנה זו, הוא באופן נעלה יותר מכמו שהי' בשנה שעברה.

ו. וכיון שהתורה שהיא "תורת חיים" תובעת זאת מיהודי, הרי בודאי יש נתינת כח מלמעלה על כל זה, ולכן צריכים לנצל זאת, כדי שלא לגרום ח"ו ענין הפכי מזה ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה"²³.

וכפשוטות — לנצל את כל הכחות עבור כל עניני העבודה, הן בעניני "ערב", שהם עניני הרשות (ולמטה מזה), והן בעניני "בוקר", שהם עניני התומ"צ, ובאופן שמשניהם עושים "יום אחד"²⁴: "יום" — שהו"ע האור, כמ"ש²⁴ "ויקרא אלקים לאור יום", ו"יום אחד" — לא יום ראשון וכו', אלא "יום אחד", כמו יוהכ"פ²⁵, ש"הקב"ה יחיד בעולמו"²⁶ (למעלה גם מ"אחד").

ועד שע"י העבודה פועלים קיום היעוד²⁷ "ביום ההוא יהי' ה' אחד

(19) רפמ"ז.
 (20) תהלים פד, ח.
 (21) ראה גם תו"מ ח"י"ד ע' 225 ואילך.
 (22) ראה ב"ר פ"ג, ח.
 (23) ב"ר שם. הובא בפרש"י עה"פ.
 (24) פרשתנו א, ה.
 (25) ראה ב"ר פ"ג, ח.
 (26) ב"ר שם. הובא בפרש"י עה"פ.
 (27) זכרי' יד, ט.
 (19) רפמ"ז.
 (20) תהלים פד, ח.
 (21) ראה גם תו"מ ח"י"ד ע' 225 ואילך.
 (22) ראה ב"ר פ"ג, ח.
 (23) ב"ר שם. הובא בפרש"י עה"פ.
 (24) פרשתנו א, ה.
 (25) ראה ב"ר פ"ג, ח.
 (26) ב"ר שם. הובא בפרש"י עה"פ.
 (27) זכרי' יד, ט.

ושמו אחד", "כשאני נכתב אני נקרא"²⁸, והיינו, ששם הוי', הי' הוה ויהי' כאחד²⁹, שלמעלה מהעולם, יאיר בגילוי, ויומשך בעולם באופן של אורה, בטוב הנראה והנגלה.

* * *

ז. דובר לפני חודש תשרי³⁰, אודות הקושי לפעול בעצמו לשנות את הרגילות שהיתה עד עתה — שהרי לפני חודש אלול הי' סדר העבודה באופן ד"דודי לי ואני לו"³¹, ואילו בחודש אלול דורשים מיהודי שתחילה צ"ל הענין ד"אני לדודי" ולאח"ז "ודודי ליי"³² — שכן, שינוי הרגילות הו"ע הכי קשה, וכמובן מהמבואר בתניא³³ שבזה מתבטא החילוק בין "עובד אלקים" ל"אשר לא עבדו"³⁴, דאף ששניהם צדיקים, הנה דוקא ע"י שינוי הרגילות נעשה "עובד אלקים".

ועד"ז תובעים מיהודי גם בשבת בראשית לשנות את רגילותו — שכל הענינים שהיו במשך חודש תשרי באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, צריך להמשיכם בעולם בעבודה מסודרת במשך כל השנה.

אבל אעפ"כ, מובן, שהעבודה דשבת בראשית להמשיך בכל השנה את התנועה שלמעלה ממדידה והגבלה שבחודש תשרי, קלה יותר מאשר העבודה דחודש אלול, כי, בחודש אלול צריכים לצאת מהמעמד ומצב שהי' עד עתה, ולהתחיל סדר חדש בעבודה, משא"כ בשבת בראשית צריכים רק להשאיר במעמד ומצב שבו עמדו בחודש תשרי, ולהמשיכו בעבודה המסודרת של כל השנה.

ח. ונוסף לענין דשבת בראשית ישנו גם הענין דמברכים החודש: ענין החודש הוא למעלה מטבע העולם (כנ"ל ס"א).

ובהקדמה: גם בשבת עצמו ישנו הן ענין הטבע — "זכר למעשה בראשית", והן ענין שלמעלה מהטבע — "זכר ליציאת מצרים"³⁵, וכמבואר³⁶ שזהו החילוק בין ענין השבת שנזכר בלוחות ראשונות לענין

(28) פסחים נ, סע"א. וש"נ.
 (29) זח"ג רנו, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.
 שו"ע אדה"ז רס"ה. תניא שעהיהו"א פ"ז (פב, א). ובכ"מ.
 (30) שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול
 תשכ"ט ס"ח ואילך (תו"מ חני"ז ע' 292 ואילך).
 (31) שה"ש ב, טז.
 (32) שם ו, ג.
 (33) פט"ו.
 (34) מלאכי ג, יח. וראה חגיגה ט, ב.
 (35) ראה גם לקו"ש ח"ב ס"ע 111 ואילך, ובהנסמן שם.
 (36) ראה מט"מ סתל"ז.

השבת שנזכר בלוחות שניות. וזהו גם החילוק בתפלות דשבת³⁷, שלפעמים אומרים "זכר למעשה בראשית" — מצד ענין השבת הקשור עם העולם, ולפעמים אין אומרים "זכר למעשה בראשית" — מצד ענין השבת שלמעלה מהעולם; אבל בכללות — קשור השבת עם ענין הטבע. ואילו חודש — הו"ע שלמעלה מהטבע.

וכידוע שענינו של ר"ח הוא יחוד שמשא וסיהרא³⁸, והיינו, שמאיר הגילוי ד"שמש הוי"³⁹ שלמעלה מ"אלקים" בגימטריא הטבע⁴⁰; וענינו של שבת מברכים החודש הוא — המשכת הברכה על עניני העבודה שלמעלה מטבע העולם.

והענין בזה — שלא מספיקה העבודה בעניני העולם, באופן שהוא מושל ושולט על טבע העולם, אלא צריכה להיות גם עבודה באופן שנמצא במעמד ומצב שלמעלה מהעולם לגמרי; ולא זו בלבד שפועל זאת על עצמו, אלא גם על חלקו בעולם, כך, שכל עניני העולם בטלים אליו, ולא רק באופן של הכרח, שזהו ענין של ממשלה, אלא באופן של מלוכה — "מלכותו ברצון קבלו עליהם"⁴¹.

ובכללות — שלא מספיקה העבודה בעניני הרשות, מותר וכשר, באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁴², ויתירה מזה: "בכל דרכיך דעהו"⁴³ (לא רק "לשם שמים", שזהו רק הכנה לקדושה, אלא שבעניני העולם ("דרכיך") גופא ישנו הענין ד"דעהו"⁴⁴), אלא צריכה להיות גם העבודה בעניני התומ"צ שלמעלה מהעולם.

[ולהעיר, שמצד ענין התשובה גדלה אמנם מעלת העבודה ד"בכל דרכיך דעהו" יותר מהעבודה דתומ"צ, אבל מצד עבודה מסודרת ד"אדם ישר"⁴⁵, גדלה מעלת העבודה דתומ"צ על העבודה ד"בכל דרכיך דעהו", וכ"ש על העבודה ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"].

וגם בעבודה בעניני התומ"צ צריך להמשיך את התנועה שלמעלה ממדידה והגבלה שבחודש תשרי — כמודגש בכך שהנתינת כח לברכת

(37) ראה שער הכולל פי"ז סכ"ט.
 (38) אורה"ת בא ע' רנג. וראה סה"ל דא"ח להצ"צ) ערך לבנה ע' ת ואילך. וש"נ.
 (39) ע"פ תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיהו"א רפ"ד. ובכ"מ.
 (40) פרדס שיי"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א. קפט, א. שח, ב. שו"ת חכ"צ סי"ח. תניא שעהיהו"א רפ"ו.
 (41) נוסח תפלת ערבית. וראה לקו"ת דרושי ר"ה נו, סע"ב ואילך. ובכ"מ.
 (42) אבות פ"ב מ"ב.
 (43) משלי ג, ו.
 (44) ראה לקו"ש ח"י ע' 104. וש"נ.
 (45) ע"פ קהלת ז, כט.